

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

Quòd charitas est radix & mater, fundamentum & summa, vita & forma
excellentißima, & regina omnium virtutum: & de impretiabili pretio eius.
Cap. XCI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

*Quod charitas est Radix & mater, fundamentum & summa, vita
& forma excellentissima, & regina omnium virtutum:
& de impreiabili precio eius. Cap. XCI.*

Si dederit homo omnem substantiam domus sue pro dilectione, quasi nihil despiciet eam. Amor ipsius animæ si rectus est, dicitur charitas: si prauus, dicitur cupiditas vel libido. Charitas autem est motus animæ ad fruendum Deo propter ipsum, & se ac proximo propter Deum. Cupiditas est animæ motus ad fruendum se & proximo, ac quolibet corporeo, non propter Deum. Et quantum destruitur regnum cupiditatis, tantum augetur regnum charitatis: quia venenum charitatis est cupiditas: nutrimentum charitatis, diminutio cupiditatis: perfectio, nulla cupiditas. Sicut enim abhorret cælestia, cuius dilectio spargitur ad infima, sic econtra liberè se quis spiritualibus per amorem conglutinatur, cum de terrenis affectibus nihil superest, quod eius mentem in aliena desideria conuertat. Ad quod hortatur Augustinus dicens: Dicitur amare in creatura Creatorem, & in factura factorem, ne teneat quod ab illo factum est, & amittas eum à quo & ipse factus es. Hæc igitur charitas dicitur radix & mater omnium virtutum, quia per illam omnes aliarum virtutes nutriuntur: nec habet quicquam viriditatis ramus boni operis, si non permanserit in radice charitatis. Et ex appetitu finis cõcipit actus omnium aliarum virtutum, eis imperando: quia sicut voluntas imperat omnibus viribus, sic charitas omnibus virtutibus, super eas illam habens eminentiam, quod licet earum proprios actus non eliciat, sed eliciuntur ab habitibus proprijs, ipsi tamè imperat, & à proprijs habitibus elicere facit, vt postea videbitur. Dicitur etiam fundamentum & maxima virtutum, quia omnes alias virtutes valenter sustentat, & in eis omne meritum causat. Nam secundum Richardum, proprie loquendo de merito, secundum quod consistit in actu remunerabili de condigno in vita æterna, sic omne meritum est charitativa Dei dilectio. Per hoc enim quod voluntas per charitatem Deum diligit propter se, & super omnia; vult alios actus esse rectos propter illum, cui propter se & super omnia adharet, quod est ipsos ad vltimum finem referre debito modo. Et sicut restitudo est in actu ex sui conformitate ad regulam suam, quæ in naturalibus est natura, & in artificialibus ars, & in moralibus ratio recta: & lex diuina: sic etiã illud, quod est in merito formale, sicut ipsa remunerabilitas, quæ in ipso est ex sui

Charitas
quid.

Cupiditas
quid.

Charitas
radix virtutum.

Charitas
fundamentum virtutum.

Apoc. 3.

Marc. 12.
Lucæ 21.

1. Cor. 13.

Math. 10.
Marc. 9.

debita relatione in vltimum finem, & ex consequenti ipsa ratio remunerabilitatis, quæ in merito est formalis, ex charitatiua Dei dilectione causata est. Vnde omne meritum, quantum ad illud, quod est in merito formale, consistit essentialiter, vel causaliter in charitatiua Dei dilectione: & efficacia meriti per prius est attribuenda charitatis actui, quàm actui aliarum virtutum, eò quòd ipsa completiua sit omnium virtutum, & in ipsius actu connectitur ipsum meritum. Et quia reddit omnia pretiosa, ideo per aurum designatur in Apocalypsi: *Suadeo tibi emere à me aurum ignitum, vt locuples fias.* Et sicut aurum est pretium omnium thesaurorum, & quicquid aliud est appetibile, totum auri pretio aestimabitur; sic etiam cuncta cogitata, affectata, locuta, & operata, charitatis pretio coram Deo commensurantur, qui non ponderat effectum, sed affectum. Hinc dicitur 24. quæst. 1. cap. Odi, in fine: Dominus interrogat cor, non manum. Et quantò puriori feruentiori que amore placitum aliquod Deo facimus, tantò redditur ei gratiosius. Inde laudatur paupercula vidua, offerens *duo minuta*, non quia multa & magna fecit, sed quia ampla charitate perfecit. Vnde Diuus Bernardus: Fidenter, ait, loquor, charitas faciet, vt ne illorù fructu frauder, quorum instituta non sequor. Et fieri potest, quòd bonum frustra operaris, quòd autem diligam frustra bonum quod operaris, omnino fieri non potest. O quanta fiducia charitatis: alius operatur non amas, & alius amat nihil operans. Ille quidem opus suum perdit: istius vero *charitas nunquam excidit.* Ratio horum est, quia cunctum obsequium Deo impensum, aut illi impenditur ex amore recto & puro, qui est amor gratuitus, non quærens quæ sua sunt: aut timore pænæ vel vindictæ, aut alia quacunque ratione, sese potius, quàm Deum respiciente. Si impenditur amore puro, tunc illum credit esse bonum, & tali obsequio dignum, quia nulli rectus & purus amor impenditur ab alio, nisi credat illum merito suæ bonitatis amore huiusmodi esse dignum, & per consequens illud obsequium est merè gratuitum, ac propriè loquendo, solum remuneratione dignum. Qui vero Deo nõ gratis reddat obsequium, sed ex quadam necessitate vel coactione cuiuscunque suppositionis, non propriè dicendus est remuneratione dignus, sed magis illi pretium opere suæ elocata reddendum est. Vides nunc quia thesaurus iste charitatis infinitæ est vtilitatis? tum, quia quolibet actu charitatis mercatur regnum Dei, dicente Domino: *Qui dederit calicem aquæ frigide tantum in nomine meo, nõ perdet mercedem suam.* Nec solum opera

opera de genere bonorum meritoria reddit charitas & aurea, sed etiam opera indifferentia reddit aurea, in dilectum ea per debitam intentionem regerens, ac etiam omnia alia siue prospera, siue aduersa, siue mixta, siue bona gratia, siue mala poenae, & etiam mala culpa, cooperantur enim haec in bonum charitatem habenti. Tam pretiosa namque & efficax est apud Deum charitas sancta, quod habenti cooperatur in bonum etiam peccata, ut dicit Glossa super illud: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*. Nec enim minor est in bono dilectio diuina, quam in malo diuina offensa. Si igitur arroganti bona conuertuntur in malum, quia non operatur ad Dei gloriam, sed ad laudem propriam, cur non magis charitas diuina sua virtute pristina mala conuertet, & cooperabitur in bonum, qui cuncta facit ad Dei gloriam? Tum etiam, quia sicut diues efficitur, cui omnes mercantiae & contractus lucrosi redduntur: sic mille millies ditiores charitas efficit in mercantijs omnium virtutum & operum virtuosorum, sicut ostendit Apostolus, dicens: *Charitas patiens est*, scilicet quantum ad habitum patientiae in anima, & ideo non deficit in aduersis, sed pinguescit. Et sicut aurum percussum dilatur, sic pressa charitas augetur. *Charitas benigna est*, id est, bene ignita, bonum pro malo reddens: *Charitas non amulatur*, inuidendo alienae felicitati, vel prosperitati, &c.

Rom. 8.

v. 24.

1. Cor. 13.

Dicitur tertio charitas esse vita & forma virtutum. Est, inquam, vita, quia in sola charitate consistit vita tam virtutum omnium, quam animarum. Sicut enim sola viuificat animas, sic & virtutes actionesque virtuosas, eas meritorias reddens, ac viuidas, Deoque gratas. Vnde Bernardus: Fons vitae est charitas, nec animam illam viuere dixerim, quae de illo non hauserit. Haurire vero quomodo potest, nisi praesens sit ipsi fonti, qui charitas est, quae Deus est? Hinc Propheta ait: *Quaerite Dominum, id est, amorem aeternum, qui Deus est, & hoc per amorem, & viuet anima vestra*. Audi Apostolum vitam hanc expertum, cum ait: *Visus ego, scilicet vita naturae, iam non ego, vita culpa; viuere vero in me Christus, vita gratiae per charitatem, sicut ignis ferrum transformat in igneam qualitatem*. Est etiam forma virtutum, non quidem exemplariter, aut essentialiter, sed magis effectiue, quia formam omnibus virtutibus imponit, eas ordinans ad vltimum finem. Dicuntur enim proprie virtutes in ordine ad actus formatos. Quarto, charitas est excellentissima & regina virtutum. Excellentissima quidem, quia maxime nos deiformes efficit: Tum ratione liberalis exhibitionis, quia

Charitas
vita virtutum.

v. 24.

Psal. 68.

Galat. 2.

Charitas
forma virtutum.Charitas
regina virtutum.

Ee e sicut

sicut Deus ex amore purè puro tribuit omnia dignis & indignis, sic charitas liberaliter exequitur omnia diuina obsequia & madata. Tum etiam ratione conformis vnionis, quia sicut filij nequeuntur patri nexu amoris, & vniuntur, sic homo Deo per charitatē adhaerēdo spiritus vnus efficitur. Vnde dicit Augustinus, quod charitas est virtus, quae animi nostri restissima affectio est, quae coniungit nos amicitia Deo, qua ipsi diligimus Hoc etiā orat Christus, dicens: Oro Pater, *ut in nobis simi cō-*

Ioan. 17.

summamini in vnum, sicut & nos vnū sumus. Tū deniq; ratione finalis quietationis, quia cum amor sit pondus spirituale, facit in Deum tendere, & in Deum quiescere, sicut corporalia per sua pondera firmari habent & stabiliri in locis proprijs. Est etiam regina virtutum & imperatrix, quia quamuis charitas, sicut alia quaeque virtus, proprium habet actū quem elicit, scilicet diligere Deū & proximum, ita quod ab ea nullus alius actus elicitur: super cunctas tamen alias virtutes hanc habet eminentiam, quod earum actus à proprijs habitibus elicere facit, & eos informat meritorios reddens & Deo gratos.

De subiecto charitatis, quod est voluntas, quam dirigit, erigit, & perficit: nec potest in ea charitas diminui, sed potest augeri. Cap. X.CII.

Surge Aquilo, & veni Auster, perfla hortum meum, & fluant aromata illius. Cant. 4. Verba sunt haec vel Dei imperantis, vel hominis instanter deprecantis, vt ab horto fidelis animae procul Aquilone remoueatur aduersitatis, frigiditatis, & malignitatis. Siquidem ab Aquilone panditur omne malum, diabolica flante malitia. Et veni Auster spiritualis prosperitatis, & intimae charitatis: perfla hortum meum, id est, ipsam mentem, seu voluntatem, flatu Spiritus sancti, id est, charitate Dei & proximi: & fluant aromata illius, scilicet charitatis, in omnes virtutes & virtuosas operationes, vt reddantur Deo gratae, & hominibus odoriferae.

Ierem. 1.

Subiectum charitatis.

Vnde nunc ordine debito videndum est de charitatis subiecto, quod per hortum aptè significatur: vt pote quod semen charitatis efficit fructiferum & gratum Deo. Pro quo notandum, quod haec charitas, vt dicit Archidiaconus, nascitur in appetitu, scilicet cum quis appetit fieri voluntatem Dei super omnia. Nutritur autem in cogitatione, cum scilicet in hoc cogitat, & in hoc proficit. Roboratur autem in operatione, tandemq; perficitur, cum ab hoc se non auertit propter aliqua mala, quae